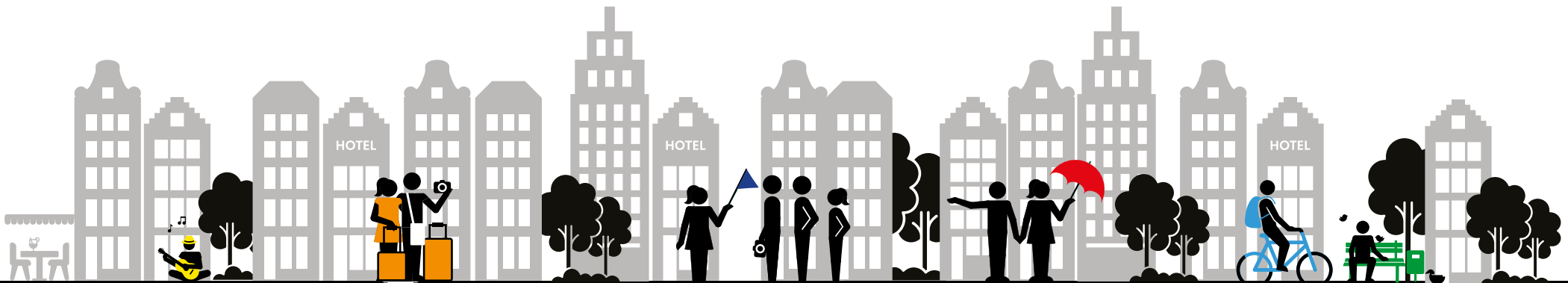

Uitvoeringsprogramma Bezoekerseconomie 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Maatregelen verordening	5
Focus op duurzaamheid en brede welvaart	5
Verantwoording en rapportage	6
Financiën	6
Leeswijzer nieuwe indeling	7
Uitkomsten brede welvaartscan	8
 Maatregelen uitvoeringsprogramma bezoekerseconomie 2026	 9
Toeristenbelasting	10
kennisontwikkeling en onderzoek	10
Overnachtingen	11
Lobby	13
Cruise	16
Vrijetijdsaanbod	17
Dagbezoekers	20
Marketing en communicatie	21
Lokaal ondernemersschap	22
Bewonersprofijt	25
Verduurzaming	26
 Brede welvaartscan naar de impact van de bezoekerseconomie	 27
Totaaloverzicht	28
Effectenoverzicht	29

Bezoekerseconomie uitvoeringsprogramma 2026

1. Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma Bezoekerseconomie 2026. Dit uitvoeringsprogramma is een doorvertaling van de visie bezoekerseconomie 2035 naar concrete maatregelen die we nemen in 2026. De visie bezoekerseconomie 2035 is in december 2022 vastgesteld door de gemeenteraad. Tegelijkertijd neemt het college maatregelen ter uitvoering van de Verordening op toerisme in balans Amsterdam.

In 2026 bouwen we voort op de ingeslagen weg. De Amsterdamse aanpak van toerisme bestaat uit een mix van juridische-, ruimtelijke-, financiële- en communicatieve instrumenten. Er zijn weinig andere steden of plekken in Europa die op deze manier haar sturingsinstrumenten inzetten voor het reguleren van toerisme en het beschermen van de leefbaarheid. Onze aanpak gaat uit van het herstellen van de balans tussen leefbaarheid en gastvrijheid. Dit betekent dat er oog moet zijn voor gastvrijheid en de positieve rol die de sector kan spelen in de maatschappelijke opgaves van de stad.

Dit uitgangspunt van balans vindt u terug in dit uitvoeringsprogramma, waarin we toerisme blijven reguleren ten behoeve van de leefbaarheid, maar ook stappen zetten in de verduurzaming van de gastvrijheidssector en het versterken van de samenwerking met andere belangrijke sectoren, zoals cultuur, kunst en lokale ondernemers. We richten ons niet alleen op het reguleren van bezoekersstromen en toeristenovernachtingen, maar willen samen met de culturele sector, kennisinstellingen en andere maatschappelijke partners werken aan een duurzame en toekomstbestendige sector.

¹ Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Amsterdam houdende regels omtrent toerisme (Verordening op toerisme in balans Amsterdam) | Lokale wet- en regelgeving

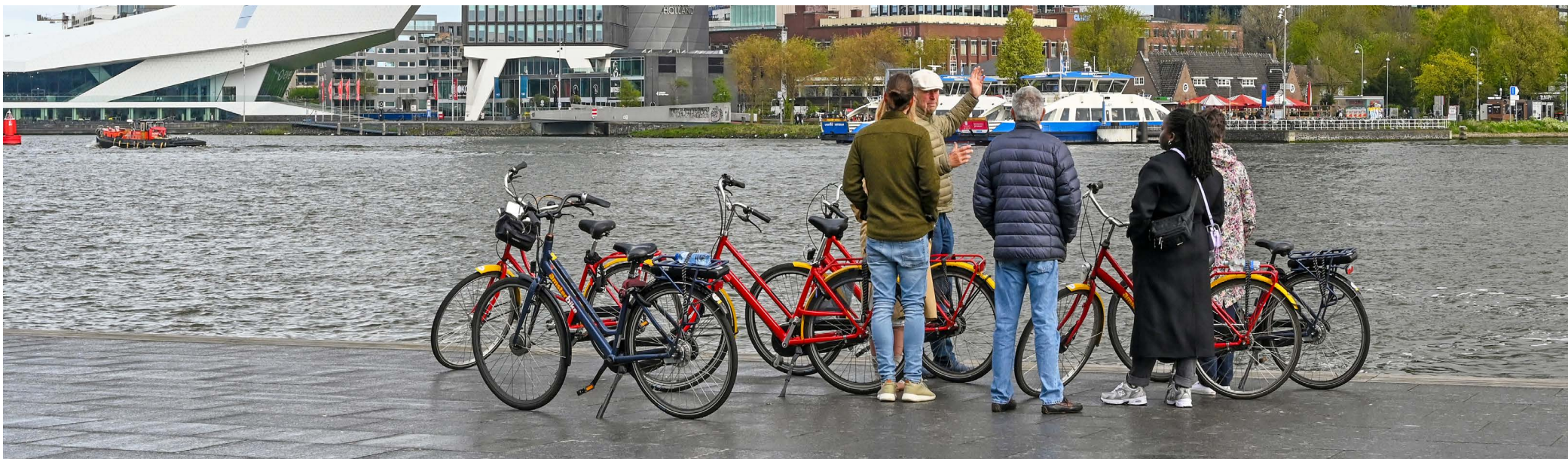
De huidige bezoekersaantallen vertalen zich niet voor iedereen in hetzelfde resultaat: binnen de toeristische en culturele sector zijn de ontwikkelingen ongelijk en soms onvoorspelbaar. De impact van de afschaffing van het verlaagde btw-tarief voor hotels moet onderzocht worden, maar het is duidelijk dat we moeten samenwerken aan een robuuste en toekomstbestendige gastvrijheidssector. Dit betekent dat we samenwerken met lokale ondernemers, culturele instellingen en musea in de transformatie van het toerisme, waarbij we hen helpen zich aan te passen aan de veranderende opgave. Dit doen we al met de Green Hotel Club, of door de samenwerking met platform Buurthotel.nl. Maar we willen meer partners aan ons binden om de transformatie van de bezoekerseconomie vorm te geven. Op deze manier zorgen we ervoor dat Amsterdam niet alleen een aantrekkelijke bestemming blijft, maar ook een stad waarin de lokale economie en het brede culturele aanbod sterk én toegankelijke blijft voor haar inwoners.

Dit is een proces van de lange adem waarin nog veel stappen te zetten zijn. De rechtszaak die Stichting Amsterdam heeft een Keuze in 2025 heeft aangespannen, laat zien dat bewoners nog onvoldoende de effecten van sommige genomen maatregelen merken. De aan toerisme gerelateerde overlast vraagt voortdurend om

nieuwe maatregelen. Hierin blijft de samenhang tussen de bezoekerseconomie en de Aanpak Binnenstad van groot belang.

We blijven werken aan het verbeteren van de leefbaarheid, door onder andere het verder reguleren van toeristische drukte, het spreiden van aanbod, de ontwikkeling van de meerkernige bezoekerseconomie en het inzetten op bewonersprofijt.

Amsterdam, en in het bijzonder de Amsterdamse binnenstad, zal altijd een drukke en levendige plek blijven, waar de aantrekkingskracht van architectuur, cultuur, geschiedenis en gastvrijheid groot is. Voor bezoekers, bedrijven die zich in Amsterdam willen vestigen en bewoners die in Amsterdam willen wonen. Tegelijkertijd is het essentieel dat we ons gezamenlijk blijven inzetten voor een stad die leefbaar blijft voor haar bewoners. De bezoekerseconomie speelt een belangrijke rol in het leefbaar houden voor bewoners. Door verder te bouwen op de ingeslagen weg, zetten we een vervolgstap in het herstellen van de balans tussen gastvrijheid en leefbaarheid. Dit vraagt om voortdurende samenwerking tussen bewoners, ondernemers, culturele instellingen en de stad zelf. Wij dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de hele stad.

1.1 Maatregelen verordening

Op vrijdag 28 november 2025 informeerde het college de raad over de vier nieuwe maatregelen die zij voorstelt te nemen ter uitvoering van de verordening. Deze maatregelen vindt u, samen met de bredere inzet voor 2026 terug in de uitvoeringsprogramma's van de Aanpak Binnenstad en de Bezoekerseconomie. De vier maatregelen zijn als volgt ingedeeld:

Bezoekerseconomie

1. Stapsgewijze verhoging toeristenbelasting
2. Aanpak dagbezoekers

Aanpak Binnenstad

3. Vullen vastgoedfonds
4. Vergunningsplicht toeristische detailhandel

De maatregelen vormen in samenhang, met elkaar en in combinatie met de bestaande maatregelen, de meest effectieve extra inzet van het college om de toeristische overlast verder te verminderen. Het college ziet deze voorgestelde maatregelen en investeringen op dit moment als haalbare stappen die de gemeente Amsterdam kan zetten om de leefbaarheid te verbeteren en de excessen van onze bezoekerseconomie aan te pakken.

1.2 Focus op duurzaamheid en brede welvaart

Het college werkt in verschillende programma's sinds 2015 al aan het herstellen van balans tussen gastvrijheid en leefbaarheid. In de visie bezoekerseconomie 2035 is een aanzet gedaan om de bezoekerseconomie te verduurzamen. Na de verschillende mitigerende maatregelen, is in het vorige Uitvoeringsprogramma 2025 de doelstelling om toerisme in dienst te laten staan van de duurzame ontwikkeling en leefbaarheid van de stad, gepositioneerd. Deze zijn aan de hand van de Sustainable Development Goals (SDG's) omschreven. In opdracht van de raad is eind 2025 het bezoekerseconomiebeleid getoetst aan de uitgangspunten van de Brede welvaart, ter uitvoering van de motie 105.25 van de leden Schmit, Bentoumya, Namane, Krom en Broersen, inzake brede welvaart als uitgangspunt in de bezoekerseconomie.

De brede welvaartthema's zijn voor het eerst opgenomen in dit uitvoeringsprogramma. De scan bevestigt het beeld dat de bezoekerseconomie weliswaar bijdraagt aan de vitaliteit en economische kracht van Amsterdam, maar ook een groeiende druk legt op de leefkwaliteit van bewoners, met name in de wijken en stadsdelen met een hoge concentratie toeristen. De economische en culturele opbrengsten zijn groot, terwijl de negatieve effecten op rust, gezondheid en woonomgeving toenemen.

De scan laat de noodzaak zien van extra beleidsmatige inzet en investeringen om de stad leefbaar te houden. Het college heeft de scan als waardevol instrument ervaren voor het doorlichten van de bezoekerseconomie en de voorgestelde maatregelen en is voornemens om de inzichten ervan mee te nemen in deze en toekomstige uitvoeringsprogramma's van de Aanpak Binnenstad en de Bezoekerseconomie in de afweging van nieuw onderzoek of beleid.

1.3 Verantwoording en rapportage

Jaarlijks wordt de gemeenteraad over de voortgang van de Bezoekerseconomie geïnformeerd met een voortgangsrapportage. Onderstaande jaarlijkse O&S-onderzoeken gelden als indicatoren voor de ontwikkeling van beleid en het uitvoeringsprogramma:

De jaarlijkse Bezoekersprognose, die het verwachte aantal bezoekers van het lopende en de twee daaropvolgende jaren weergeeft.

Het jaarlijkse onderzoek Toerisme in MRA, dat de realisatie van het aantal dag- en verblijfsbezoekers van het daaraan voorafgaande jaar weergeeft.

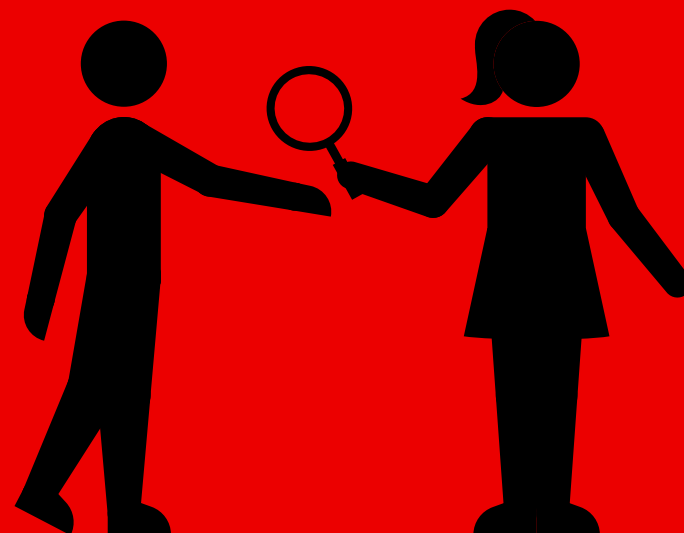

Het tweejaarlijkse onderzoek Toeristische draagkracht van wijken, dat wijk specifieke scores van de leefbaarheid en toeristische drukte geeft. De draagkrachtmetingen over meetjaar 2025 verschijnen in het voorjaar van 2026.

Deze onderzoeken worden, conform de verordening, samen met de voortgangsrapportage vóór 1 juni met de raad gedeeld. De uitvoeringsprogramma's en voortgangsrapportages van de bezoekerseconomie worden, vanwege de overeenkomstige opgave die zij behelzen, in samenhang met de Aanpak Binnenstad in de raad geagendeerd.

1.4 Financiën

De maatregelen uit dit uitvoeringsprogramma beslaan verschillende portefeuilles en worden gedekt uit verschillende programma's. De huidige beschikbare budgetten zijn ontoereikend om de visie tot 2035 te realiseren of de verordening uit te voeren. Vanaf de Begroting 2024 heeft het college daarom voor de periode 2024-2026 extra middelen beschikbaar gesteld voor de Aanpak Binnenstad en het uitvoeringsprogramma Bezoekerseconomie. De Bezoekerseconomie is – net als de Aanpak Binnenstad – een langdurige aanpak, waarbij maatregelen jaarlijks worden aangepast of toegevoegd op basis van de opgave. Aanvraag van nieuwe middelen wordt in samenhang met andere opgaves afgewogen in het reguliere begrotingsproces.

1.5 Leeswijzer nieuwe indeling

SDG's en Brede welvaart

Het Uitvoeringsprogramma 2026 is opgebouwd aan de hand van de Sustainable Development Goals en de Brede Welvaart. Beide geven inzicht in de economische, technologische en maatschappelijke impact, maar er zijn ook verschillen. De SDG's zijn een in 2015 door de Verenigde Naties internationaal afgesproken set van 17 doelen die aangeven wát er wereldwijd verbeterd moet worden: klimaat, ongelijkheid, gezondheid, meer duurzame steden, enzovoort. Het zijn richtinggevende maatschappelijke doelen.

Met de brede welvaartsscan wordt niet alleen naar de economische maar ook naar de maatschappelijke impact gekeken. Het betreft de kwaliteit van leven hier en nu, en de mate waarin deze ten koste gaat van de brede welvaart van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld.

Het meet welzijn in de volle breedte: gezondheid, leefomgeving, veiligheid, natuur, sociale cohesie, vrije tijd, enzovoort. Waar de SDG's doelen formuleren, is Brede Welvaart een meet- en afwegingskader.

Brede welvaart omvat drie dimensies: 'hier en nu', 'later' en 'elders'. De brede welvaart hier en nu gaat over de kwaliteit van leven van mensen die momenteel in Nederland wonen.

De brede welvaart later richt zich op toekomstige generaties. Zij moeten voldoende kansen, hulpbronnen en leefomstandigheden behouden om een vergelijkbaar niveau van brede welvaart te kunnen bereiken. Dat vraagt dat we vandaag zorgvuldig omgaan met natuurlijke hulpbronnen, sociale samenhang, onderwijs, gezondheid, technologie en infrastructuur. Wanneer deze fundamenteën onder druk komen te staan, wordt het voor volgende generaties moeilijker om hun brede welvaart hier en nu te realiseren. Deze dimensie gaat dus over de duurzaamheid en bestendigheid van onze keuzes.

De brede welvaart elders betreft de effecten van ons handelen op mensen in andere landen, zowel nu als in de toekomst. Bijvoorbeeld via internationale handel, emissies, consumptie of hulpbronnengebruik. Gezien de vele ontwikkelingen in de sector, zien we – wanneer we naar toerisme kijken – belangrijke verschillen tussen 'hier en nu' en 'later'. Ook heeft toerisme een sterke relatie met 'elders'. Vandaar dat in dat kader ook gekeken wordt naar toerisme.

Alle maatregelen die het college in dit uitvoeringsprogramma voorstelt, zijn voorzien van de SDG's en het brede welvaartsthema waar het op van impact is. Het is een uitgangspunt van beider modellen dat er meerdere doelen of thema's aangesproken worden door een individuele maatregel.

Net als in 2025, komen we in dit uitvoeringsprogramma een aantal SDG's tegen, die de beste aansluiting vinden bij de huidige Amsterdamse bezoekerseconomie:

Naar aanleiding van de brede welvaartscan bezoekerseconomie, kan het college een aantal effecten identificeren. De economische en culturele opbrengsten zijn groot,

terwijl de negatieve effecten op rust, gezondheid en woonomgeving toenemen, met name in toeristische hotspots.

Bij het gebruik van het concept van Brede Welvaart is het uitgangspunt dat er – net als bij de SDG's – meerdere thema's aangesproken worden. De impact van de individuele maatregel op een brede welvaartsthema is dan ook bij die maatregel terug te vinden.

De maatregelen worden gerapporteerd aan de hand van de thema's van de brede welvaart en de SDG's.

De volgorde van rapportage is op basis een elftal koppelthema's. Deze thema's zijn 'Toeristenbelasting', 'Kennisonwikkeling en onderzoek', 'Overnachtingen', 'Lobby', 'Cruise', 'Vrijetijdsaanbod', 'Dagbezoekers', 'Marketing en communicatie', 'Lokaal ondernemerschap', 'Bewonersprofijt' en 'Verduurzaming'. In hoofdstuk 2 van deze rapportage worden deze koppelthema's verder toegelicht.

1.6 Uitkomsten brede welvaartscan

Positieve effecten +

- Versterkt de economische veerkracht van de stad door werkgelegenheid, diversifiëring van de economie en mogelijk maken van grootstedelijke voorzieningen.
- Versterkt het internationale profiel en de aantrekkingskracht van Amsterdam voor bezoekers, bedrijven en talent.
- Draagt bij aan culturele diversiteit en levendigheid in het stedelijk aanbod voor Amsterdammers
- Stimuleert investeringen in infrastructuur, cultuur en openbare ruimte waarvan ook bewoners profiteren.

Negatieve effecten -

- Leefbaarheid en rust staan onder druk door overvolle straten, geluidsoverlast en vervuiling.
- Bewoners ervaren vervreemding en minder grip op hun directe leefomgeving.
- Sociale cohesie neemt af in buurten met hoge toeristische druk.
- De bezoekerseconomie heeft negatieve gevolgen voor milieu en gezondheid door CO₂-uitstoot, afval en luchtvervuiling.

verdere toelichting op pagina 29-32.

2. Maatregelen uitvoeringsprogramma Bezoekerseconomie

In 2026 bouwen we voort op de ingezette koers. De Amsterdamse aanpak van toerisme kenmerkt zich door een samenhangend geheel van sturingsinstrumenten, variërend van juridisch en ruimtelijk tot financieel en communicatief. Deze maatregelen zijn gebaseerd op het uitgangspunt van balans: tussen leefbaarheid en gastvrijheid, tussen regulering en ontwikkeling. Dat vraagt niet alleen om het begrenzen van negatieve effecten van toerisme, maar ook om ruimte voor de positieve bijdrage die de gastvrijheidssector kan leveren aan de maatschappelijke opgaven van de stad. Enerzijds blijven we sturen op bezoekersstromen en

toeristische druk waar dat nodig is, anderzijds zetten we gerichte stappen in de verduurzaming van de gastvrijheidssector en het versterken van samenwerking met andere stedelijke sectoren, zoals cultuur, kunst en lokaal ondernemerschap. Deze zijn essentieel voor de ontwikkeling van een kwalitatieve culturele sector en een duurzame bezoekerseconomie. De maatregelen zijn daarbij geordend in de onderstaande thema's, die gezamenlijk richting geven aan een duurzame en toekomstbestendige toerismesector.

33 maatregelen verdeeld over 11 koppelthema's

2.1 | Toeristenbelasting

2.2 | Kennisontwikkeling en onderzoek

2.3 | Overnachtingen

2.4 | Lobby

2.5 | Cruise

2.6 | Vrijetijdsaanbod

2.7 | Dagbezoekers

2.8 | Marketing en communicatie

2.9 | Lokaal ondernemerschap

2.10 | Bewonersprofijt

2.11 | Verduurzaming

Legenda brede welvaart thema's

Subjectief Welzijn

Gezondheid

Consumptie en inkomen

Onderwijs en opleiding

Ruimtelijke samenhang en kwaliteit

Economisch kapitaal

Natuurlijk kapitaal

Sociaal kapitaal

Veiligheid

Wonen

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.1.1

2.1 Toeristenbelasting

Stapsgewijze verhoging toeristenbelasting

Op dit moment kent Amsterdam de hoogste toeristenbelasting van Europa. Overnachtende bezoekers betalen in Amsterdam 12,5% van de overnachtingsprijs aan toeristenbelasting. De Amsterdamse toeristenbelasting blijft in 2026 ongewijzigd. Daarentegen zal per 1 januari 2026 met de landelijke afschaffing van het verlaagde btw-tarief op hotelovernachtingen het btw-tarief van 9% naar 21% stijgen, wat effect zal hebben op de kamerprijzen, met mogelijk vraaguitval tot gevolg.

In de komende jaren monitort het college de effecten van deze verhogingen. Als de 33,5% belasting op de overnachtingsprijs er niet toe leidt dat het aantal toeristenovernachtingen onder de 20 miljoen duikt, zou dit voor het college aanleiding zijn om het invoeren van een stapsgewijze of gestaffelde verdere verhoging van de toeristenbelasting tot 2030 te overwegen. De eerstvolgende mogelijkheid tot verhoging is 1 januari 2027.

2.2.1

2.2 Kennisontwikkeling en onderzoek

Onderzoek cultuur, winkel- en horecabestedingen

Toeristisch dag- en verblijfsbezoek aan Amsterdam bevindt zich weer op het niveau van voor de coronapandemie en uit analyses van O&S, CBS en NBTC groeit het aantal bezoekers de komende jaren naar verwachting door. Niet alle ondernemers en culturele instellingen profiteren momenteel evenredig van de bezoekersaantallen. Het college ziet in cijfers en uit signaleren van ondernemers en culturele instellingen dat het aantal bezoekers aan hun instelling of bedrijf en de uitgaven die zij doen nog niet hersteld is na de coronadip of terugloopt ten opzichte van de voorgaande jaren.

Het college wil in samenwerking met O&S en het CBS deze signalen valideren en onderzoeken in welke mate er sprake is van trends. Het college wil de uitkomsten van dit onderzoek meegeven aan de onderhandelende partijen bij het nieuwe coalitieakkoord.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.2.2

2.2 Kennisontwikkeling en onderzoek

Design Thinking traject Inholland: Hernieuwd narratief toerisme in Amsterdam

Naar aanleiding van de in het uitvoeringsprogramma 2025 voorgenomen sessie met Inholland, heeft het college deze samenwerking verder uitgebouwd. Samen met verschillende stakeholders uit het bedrijfsleven, bewoners, amsterdam&partners en gemeente, is het college, in samenwerking met de specialisten op het gebied van toerisme van Inholland, een design thinking traject gestart om een hernieuwd narratief rondom toerisme in Amsterdam te vinden. De eindrapportage wordt in Q1 2026 opgeleverd.

2.3.1

2.3 Overnachtingen

Weesp – invulling landelijk gebied / transformatie

Campings en kampeerplekken vallen niet onder het Hotelbeleid, maar zorgen wel voor overnachtingscapaciteit. Met de vaststelling van het Hotelbeleid in juli 2024 is aangekondigd dat er aanvullend ruimtelijk beleid zou komen voor Weesp, om maatwerk te leveren voor het landelijk gezien de behoefte aan kleinschalige verblijfsrecreatie bij agrariërs. Hiervoor is gekozen omdat campings en kampeerplekken veelal over ruimtelijke inpassing gaan, en vanwege het verschil tussen het landelijk en stedelijk gebied. Dit beleid is nog in ontwikkeling, het college verwacht in het voorjaar van 2026 een Gebiedsagenda gereed te hebben

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.3.2

2.3 Overnachtingen

Omzetten naar omgevingsplan & handhaving voorbereidingsbesluit slaappleaatsen hotels

Het voorbereidingsbesluit slaappleaatsen hotels (geldend vanaf 28-11-2024) bevriest het aantal slaappleaatsen in bestaande hotels. Het is de vervolgstap na het in juli 2024 vastgestelde Hotelbeleid en in 2021 vastgestelde beleid over toepassing van het erfpachtinstrument in verband met hotelontwikkeling. Deze beleidsdocumenten sturen op nieuwe initiatieven, terwijl het voorbereidingsbesluit gaat over bestaande hotels. Het voorbereidingsbesluit is genomen ter voorbereiding op aanpassing van het omgevingsplan. De aanpassing zal naast bestaande hotels ook betrekking hebben op planologische rechten voor hotelontwikkeling waar nog geen hotels zijn gerealiseerd. In mei 2026 loopt het voorbereidingsbesluit af. De sturing op nieuw te realiseren slaappleaatsen in bestaande hotels en ter plaatse van locaties waar planologische rechten voor hotelontwikkeling gelden waar nog geen hotels zijn gerealiseerd, wordt daarna geregeld door het omgevingsplan.

2.3.3

Metropoolregio Amsterdam (MRA) – samenwerking

Amsterdam kan niet beslissen over hotelontwikkelingen in de regio, maar door middel van het MRA Ontwikkelkader voor verblijfsaccommodaties vindt regionale afstemming plaats over nieuwe hotelontwikkelingen binnen de MRA en wordt er gestuurd op kwaliteit en spreiding. Amsterdam heeft daardoor wel invloed. Daarnaast neemt Amsterdam in MRA-verband deel aan werkgroepen waar trends, ontwikkelingen en lopende projecten in de hotelmarkt worden gemonitord en besproken.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.3.4

2.3 Overnachtingen

Uitvoering escalatieladder vakantieverbod

In oktober 2025 heeft het college de escalatieladder vakantieverbod vastgesteld waarin de toekomstige beleidsstappen duidelijk worden gemaakt aan alle belanghebbenden. De escalatieladder vakantieverbod bevat criteria en maatregelen die kunnen leiden tot het instellen van één of meerdere verbodswijken, met inachtneming van de uitspraak van de Raad van State aangaande verbodswijken. Eerste maatregel is het wijkgericht verlagen van de maximale verbodstermijn van 30 naar 15 nachten, tweede maatregel is een tijdelijke stop op vakantieverbod in een wijk voor de duur van 3 jaar, met mogelijke verlenging van 1 jaar. De escalatieladder treedt vanaf 1 januari 2026 in werking.

Begin januari 2026 wijst het college 8 wijken in stadsdeel Centrum en 1 wijk in stadsdeel Zuid aan waar de verlaging per 1 april 2026 zal ingaan

2.4.1

2.4 Lobby

Implementatie STR-regelgeving (EU)

Vanaf mei 2026 zijn verhuurplatforms verplicht data aan te leveren aan gemeenten die we kunnen inzetten voor extra maatregelen en betere handhaving van beleid. In 2026 bereiden we deze implementatie van EU-regelgeving op het gebied van Short Term Rentals (STR) voor en blijven we betrokken in de European Cities Alliance on STR om het belang van scherpe maatregelen in Europees verband te blijven behartigen.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.4.2

2.4 Lobby

Deelname T4T expert group

Amsterdam wil namens de Alliantie in 2026 lid worden van de Together for EU Tourism (T4T) expertgroep. Dit is een expertgroep van de Europese Commissie die advies geeft over de Europese toerisme transformatie. Het brengt overheden, bedrijven, en organisaties samen om beleid en kennis op elkaar af te stemmen. Met de deelname van Amsterdam en de Alliantie willen we binnen dit Europees gremium het stedelijk perspectief versterken en invloed hebben op de uitvoering van de Europese toerisme strategie.

2.4.3

Europese Toerisme Alliantie in 2026

Amsterdam is sinds 2024 initiatiefnemer en trekker van de European Alliance on Balanced Urban Tourism, een netwerk bestaande uit een groeiende groep steden, waaronder; Barcelona, Praag, Florence, Brugge, Malaga, Madrid en Parijs. Op Europees niveau trekken we samen op om de negatieve gevolgen van (over)toerisme te agenderen. Afgelopen jaar zaten we aan tafel bij verschillende Europese instellingen, en zijn we meermaals uitgenodigd om in Brussel te spreken over de alliantie en de negatieve gevolgen van (over)toerisme die wordt ervaren in onze steden. We bepleiten meer beleidsruimte en onderzoeksmiddelen om interventies te kunnen doen die bijdragen aan de leefbaarheid van onze (binnen)steden.

In 2026 blijven we inzetten op een plek aan tafel in Brussel. In Q1 2026 vindt er gesprek plaats tussen de Alliantie en de Eurocommissaris voor Toerisme Tzitzikostas. Verder komt de Europese Commissie met haar Sustainable Tourism Strategy, hier hebben we afgelopen jaar via consultaties onze input namens Amsterdam én de Alliantie voor gegeven. Ook in de uitvoering van deze strategie willen wij gesprekspartner blijven

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.4.4

2.4 Lobby

Position paper Schiphol en luchtvaart

De gemeenteraad heeft kennisgenomen van de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking van de doelen uit het position paper Schiphol, waarin Amsterdam onder meer pleit voor een maximaal aantal vliegbewegingen van 400.000, een nachtsluiting en een verbod op korte afstandsvluchten. Ook wil Amsterdam een eerlijke prijs (true price) voor het vliegen. Amsterdam wil geen opening van Lelystad Airport voor handelsverkeer (dus ook niet voor vakantievluchten). Het college van B en W heeft in juni 2025 op verzoek van de gemeenteraad beroep ingesteld tegen de wijziging van het Luchthavenverkeersbesluit Schiphol (LVB) omdat het daarin vastgelegde maximaal aantal vliegbewegingen per jaar (478.000) naar het oordeel van college en raad te hoog is.

2.4.5

Kennisuitwisseling binnen de Alliantie

Een onderdeel van de Europese Alliantie is het voeren van een kennisuitwisselingsagenda, zodat we op verschillende toerisme gerelateerde onderwerpen van elkaar kunnen leren. In 2025 hebben er een aantal sessies plaatsgevonden; onder andere over gidsenbeleid, toeristische draagkracht, buurthotel.nl, bewonersprofijt en werelderfgoed. Door deze sessie kunnen we ons beleid aanscherpen en delen we het Amsterdamse beleid en kennis. In 2026 zullen Amsterdam en de andere steden binnen de Alliantie deze sessies blijven organiseren.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.5.1

2.5 Cruise

Reductie riviercruise in 2025

Het college heeft begin 2024 besloten dat de riviercruise met 50 procent moet worden beperkt. Dit betekent concreet dat het aantal aanlopen van riviercruiseschepen in het kalenderjaar 2028 onder de 1.150 moet blijven. Het Havenbedrijf heeft de gefaseerde afbouw opgenomen in het Strategisch Plan 2025-2028. In de uitwerking van het beleid kijken we naar duurzame keuzes en spreiding van de piekdrukke over het kalenderjaar en over de regio's buiten Amsterdam.

De verplichting van een Green Award wordt in 2026 uitgebreid naar alle riviercruise ligplaatsen in Amsterdam, dus ook de Coenhaven. Dat betekent dat niet-gecertificeerde schepen niet langer welkom zijn. De verwachting is dat rederijen Amsterdam als stop in hun vaarprogramma vanaf 2026 drastisch terugbrengen en dat sommigen zullen uitwijken naar andere lighavens.

We starten voor 2026 met een reductie van 10% ten opzichte van 2025 (1.797 aanlopen) en beoordelen vervolgens jaarlijks wat het percentage moet zijn om de halvering naar 1.150 in 2028 te realiseren.

2.5.2

Reductie zeecruise in 2025

In 2024 is besloten dat de capaciteit van de PTA per direct wordt teruggebracht naar één ligplaats en vanaf 2026 maximaal 100 zeecruiseschepen per jaar mogen aanmeren. Ook zijn er restricties voor de aandrijving van de schepen. Ook is de zogenaamde Tier 0 klasse niet meer welkom in of bij PTA, waarbij reeds bestaande boekingen gerespecteerd worden.

Vanaf 2027 is het gebruik van walstroom verplicht voor schepen die aan de terminal afmeren. Naar verwachting is zo'n 85% van de schepen in ons vaargebied geschikt voor walstroom. Met de ingangsdatum van 2027 loopt Amsterdam drie jaar voor op Europese wetgeving die het gebruik hiervan (mits het schip hiervoor geschikt is) verplicht stelt. Havens om ons heen kennen deze verplichting vanaf 2027 niet. Voor 2026 staan er 60 reserveringen voor zeecruiseschepen in Amsterdam (-50 ten opzichte van 2024). Naar verwachting zal dit aantal niet verder toenemen in 2026.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.5.3

2.5 Cruise

Besluit vertrek zeecruise (PTA)

De haalbaarheid van verplaatsing van de terminal (PTA) voor zeecruise naar de Coenhaven is door het college onderzocht. De geschatte benodigde investering voor een nieuwe terminal is € 85 miljoen, en het is onzeker of dit terugverdiend kan worden. Dat de zeecruise weg moet van de huidige locatie blijft overeind, dit is namelijk ook nodig om ruimte te maken voor de realisatie van de Westbrug. Zeecruiseschepen kunnen niet onder de brug doorvaren. Gezien de financiële onzekerheden bij verplaatsing vindt het college ook dit scenario niet wenselijk. En het college stelt de leefbaarheid in stad en duurzaamheid voorop. Daarom spreekt het college zich uit voor een vertrek van zeecruise uit de stad. Voor een definitief besluit is het nodig om de consequenties hiervan verder in beeld te brengen. Zodat in de nieuwe bestuursperiode een definitief besluit genomen kan worden over de toekomst van de zeecruise in Amsterdam.

2.6.1

2.6 Vrijetijdsaanbod

Vrijetijdsvoorzieningenbeleid Amsterdam 2026

In 2026 wordt het Vrijetijdsvoorzieningenbeleid Amsterdam 2026 (verder: vrijetijdsvoorzieningenbeleid) afgerond. Hiervoor heeft O&S onderzoek gedaan naar de behoefte van Amsterdammers aan vrijetijdsvoorzieningen. Daarnaast word op basis van advies van extern adviesbureau Movares het vrijetijdsvoorzieningenbeleid in de eerste helft van 2026 in ontwerp afgerond.

Binnen de organisatie van de stadsdelen wil het college meer inzicht krijgen in welke voorzieningen bijdragen aan de leefkwaliteit van bewoners en welke voorzieningen prioriteit moeten krijgen.

De ontwerpversie van het vrijetijdsvoorzieningenbeleid wordt voor advies voorgelegd aan de stadsdelen en het stadsgebied. Het beleid wordt ook ter inzage gelegd. Hierdoor kunnen belanghebbenden uit Amsterdam en partijen uit de markt hun zienswijze indienen. De marktpartijen zijn al betrokken tijdens het onderzoek van Movares.

Op de middellange en lange termijn moeten de complete kernen en de stadsdelen buiten de ring en boven het IJ zorgen voor een betere spreiding van bezoekers. Grote Europese steden laten zien dat een breed en passend aanbod van voorzieningen daarbij helpt. Goede ontsluitingen met (openbaar) vervoer spelen daarbij een belangrijke rol. Hiermee levert het vrijetijdsvoorzieningenbeleid een bijdrage kan leveren aan de ambitie voor spreiding uit de Aanpak Binnenstad en bezoekerseconomie.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.6.2

2.6 Vrijetijdsaanbod

Loods vrijetijdsvoorzieningen

Sinds 2024 is de loods voor vrijetijdsvoorzieningen actief. De loods begeleidt initiatieven voor vrijetijdsvoorzieningen die als kansrijk en wenselijk worden gezien. De loods begeleidt ook initiatieven die in Amsterdam als minder kansrijk of minder wenselijk worden gezien. Als deze initiatieven wel passen buiten Amsterdam maar binnen de MRA, dan verwijst de loods deze door naar de regisseur voor dagattracties van de MRA. Het Vrijetijdsvoorzieningenbeleid Amsterdam 2026 is een belangrijke leidraad voor het werk van de loods voor vrijetijdsvoorzieningen. Dit betekent niet dat de loods nu zonder richting werkt. In afstemming met de Omgevingsvisie Amsterdam 2050, de Ontwikkelstrategie 2035 en de Aanpak Binnenstad is op hoofdlijnen duidelijk op welke plekken de gemeente inzet op welk type vrijetijdsvoorzieningen. Het vrijetijdsvoorzieningenbeleid geeft een verdere uitwerking van het gemeentelijk standpunt rond vrijetijdsvoorzieningen. Het biedt ook meer duidelijkheid voor de vergunning-verlening in de stadsdelen en in het stadsgebied.

2.6.3

MRA-overleg dagattracties

Onder leiding van het MRA-bureau wordt periodiek overlegd over de dagattracties in de regio. Voor de gemeente Amsterdam is van belang te weten wat er speelt in de regio op dit vlak, alsmede functies waar Amsterdam te weinig ruimte voor heeft, te koppelen aan andere geïnteresseerde gemeenten in de MRA. Gedurende 2025 werd bevestigd door het ontbreken van ontwikkeling van dagattracties in de regio, dat het spreiden van culturele bestemmingen en attracties over de regio niet makkelijk is. Het MRA-bureau voert daarom een onderzoek uit hoe maatregelen en instrumenten kunnen leiden tot betere ontwikkeling van culturele bestemmingen en commerciële dagattracties in de regio. De rapportage over dit onderzoek wordt Q1 2026 verwacht.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.6.4

2.6 Vrijetijdsaanbod

Nieuw rondvaartbeleid

Naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 25 september 2024 over het passagiersvaartbeleid is besloten het gehele dossier opnieuw tegen het licht te houden. Begin 2025 is daarom gestart met het uitwerken van een nieuw beleidskader voor de passagiersvaart in Amsterdam.

Als eerste stap zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd om een beter beeld te krijgen van de (te verwachten) problemen op het water, de oorzaken daarvan en de rol van verschillende gebruikers. Daarnaast is onderzoek gedaan naar beprijzing, marktordening en de invloed van de scheepvaart op kwetsbare kademuren en bruggen. De passagiersvaart in Amsterdam blijft, met ruim zes miljoen passagiers per jaar, een grote toeristische attractie. Uit de Grachtenmonitor 2024 en 2025 blijkt tevens een forse groei van het aantal vaarbewegingen ten opzichte van 2023. Het wordt dus steeds drukker op het water. Deze drukte leidt momenteel nog niet tot grote problemen op het water zelf, maar zorgt vooral voor extra druk op bestaande voorzieningen, zoals ligplaatsen en op- en afstapplekken in het toch al drukke centrum. Met name bij een aantal openbare op- en afstapplekken in de binnenstad neemt de drukte merkbaar toe.

Door de uitspraak van 25 september 2024 is het aantal vergunningen bovendien ruim boven het, eerder beleidsmatig vastgestelde, plafond van 550 komen te liggen. Het is daarom te verwachten dat de druk op de bestaande voorzieningen verder zal toenemen. Het nieuwe passagiersvaartbeleid richt zich in eerste instantie op het opnieuw ordenen en reguleren van op- en afstapplekken in het centrum. In 2026 volgt een verdere uitwerking, waarin ook het vergunningenbeleid wordt herzien en een keuze wordt gemaakt tussen een nieuw volumebeleid of een meer open markt.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.7.1

2.7 Dagbezoekers

Verbreding VMR naar andere sectoren

In 2026 gaat het college onderzoeken welke gerichte instrumenten aanvullend nodig zijn om ervoor te zorgen dat dagbezoekers een eerlijker bijdrage leveren aan de stad. Daarbij wordt onder meer gedacht aan een bredere toepassing van de vermakelijkheidsretributie (VMR) op andere sectoren. Een voorwaarde in dit onderzoek is dat het diverse culturele aanbod van de stad voor alle Amsterdammers en bezoekers toegankelijk blijft. Het college hecht er belang aan dat de vervolgstappen rond de VMR geen negatieve gevolgen mogen hebben voor het cultuurbezoek aan en in de stad. Eigen inkomsten via bezoek zijn cruciaal voor de sector. Het college wil de uitkomsten van dit onderzoek voor de zomer ter overweging meegeven aan een nieuwe gemeenteraad.

2.7.2

Onderzoek naar reguleren commerciële attracties in en rondom het centrum

Het aanbod van attracties en commerciële vrijetijdsvoorzieningen in en rondom het centrum groeit. De afgelopen jaren proberen veel nieuwe op toerisme toegespitste initiatieven een plek te vinden in of rondom het centrum. Het college wil onderzoeken, als toevoeging op het vrijetijdsvoorzieningenbeleid Amsterdam 2026, wat de planologisch-juridische ruimte is om deze ontwikkeling af te remmen. Een nog groter aanbod van toeristische attracties is onwenselijk in gebieden die onder grote en toenemende toeristische druk staan. Een verdere groei van het commerciële aanbod zet daarnaast ook druk op de bezoekersaantallen aan culturele voorzieningen in de stad. In Q2 2026 deelt het college de inzichten van het onderzoek.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.8.1

2.8 Marketing en communicatie

Gerichte cultuercampagnes 2026

In het kader van het Kunstenplan 2025-2028 heeft het college extra middelen beschikbaar gesteld voor cultuurmarketing. Doel van deze vraagsturing is om cultuurdeelname onder bewoners te stimuleren en het culturele aanbod beter onder de aandacht te brengen bij (inter)nationale en regionale bezoekers die al in de stad verblijven. Aanleiding hiervoor zijn signalen uit het bredere veld én een dalende trend in bezoekers bij culturele instellingen (waaronder diverse musea) ondanks stijgende bezoeken aan de stad.

Het doel van deze cultuercampagne is om bezoek aan (betaalde) culturele instellingen in Amsterdam te stimuleren onder bezoekers die zich al in de stad bevinden. De nadruk ligt in eerste instantie op aanbod met betrekking tot de musea. De campagne is nadrukkelijk níét gericht op het aantrekken van nieuwe bezoekers van buiten de stad, maar op het verhogen van de intentie van cultuurbezoek onder mensen die in de stad zijn.

2.8.2

Herziening samenwerking bestemmingsmanagement (ABHZ)

Amsterdam bezoeken, Holland zien' (ABHZ) is een programma dat al sinds 2009 wordt uitgevoerd in de MRA. Het programma is bedoeld om internationale toeristen vanuit het centrum van Amsterdam te spreiden naar de regio. Dit met doel enerzijds om de regio te laten profiteren van de toeristische aantrekkingskracht van Amsterdam en anderzijds om de gemeente Amsterdam enigszins te ontlasten. Het programma wordt uitgevoerd in opdracht van de MRA door amsterdam&partners. Het oorspronkelijke concept is ingehaald door de ontwikkelingen in het toerisme én in de uiteenlopende belangen, visies en doelstellingen van de lokale en regionale stakeholders. In 2025 is samen met een tweetal bureaus onderzoek gedaan naar aan de ene kant de strategie en aan de andere kant de samenwerking op het gebied van toerisme in MRA-verband. De onderzoeken zijn afgerond en de werkgroep en het programmateam gebruiken Q1 van 2026 om de samenwerking naar de toekomst toe, verder vorm te geven.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.8.3

2.8 Marketing en communicatie

Vernieuwing stadsmerk Iamsterdam

Op 26 maart 2024 heeft het college van B en W besloten tot een heroverweging van het stadsmerk, waarover u met een raadsbrief van dezelfde datum bent geïnformeerd. Het college heeft dit besluit in de afgelopen periode uitgevoerd. Eerst is, in samenspraak met stakeholders in de stad en de regio, een nieuwe merkstrategie uitgewerkt. De merkstrategie heeft als belangrijkste elementen de merkessentie “Amsterdam, waar je welkom bent om deel van te zijn” en de merkwaarden vrij, eigenninnig en vindingrijk.

Op dit moment wordt een nieuwe visuele identiteit (de samenhang tussen het beeldmerk, het beeld, de vormgeving, de lettertypen en de kleuren) uitgewerkt. We gaan hierbij uit van het herladen van Iamsterdam, passend bij deze strategie. Hiermee kunnen we eenduidig, consistent en coherent omgaan met alle communicatie die bijdraagt aan het vernieuwde beeld van Amsterdam en het verwezenlijken van de ambities van de stad en de regio. Deze visuele identiteit wordt in de loop van 2026 in gebruik genomen.

2.9.1

2.9 Lokaal ondernemerschap

Onderzoek subsidieregeling duurzame bezoekerseconomie

Initiatieven vanuit de stad zijn van groot belang voor het realiseren van een duurzame bezoekerseconomie. In het komende jaar onderzoeken we hoe initiatieven die aan deze doelstelling bijdragen beter kunnen ondersteunen. Daarbij kijken we onder meer naar de bestaande subsidieregeling van de Aanpak Binnenstad. Het college wil onderzoeken of er aanvullend op de aanpak binnenstad, waarbij culturele en maatschappelijke initiatieven in het centrum worden ondersteund, ook een regeling kan komen die duurzame initiatieven in de bezoekerseconomie de kans geeft om buiten de binnenstad bij te dragen aan bewonersprofiel, duurzaam toerisme en spreiding van bezoekers.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.9.2

2.9 Lokaal ondernemerschap

Bruine kroegen – immaterieel erfgoedstatus KIEN

Afgelopen jaar hebben gesprekken plaatsgevonden met het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) over een immaterieel erfgoedstatus aanvraag voor de bruine kroeg, de ervaring van de bruine kroeg past in het straatje van het KIEN. Er heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met verschillende kroegeigenaren, Heemschut, en de stichting dag van de Amsterdamse bruine kroeg, die positief reageerde op deze immaterieel erfgoedstatus. De gemeente zelf kan geen aanvraag indienen bij het KIEN, wel wordt het als positief gezien als de gemeente een aanvraag als deze steunt. De stichting 'dag van de Amsterdamse bruine kroeg' wil samen met kroegeigenaren de aanvraag begin 2026 in gang zetten. Het college kijkt hoe het de initiatiefnemers kan ondersteunen en hoe verder uitvoering gegeven kan worden aan het initiatiefvoorstel.

2.9.3

Zegel van Amsterdam

Het Zegel van Amsterdam wordt een instrument tegen toeristische monocultuur in het stadscentrum. Het is gericht op het versterken van lokale initiatieven en ondernemerschap als antwoord op de druk van massatoerisme en oneerlijke concurrentie.

In 2026 geven we een concreet vervolg aan de voorbereidingen die we in 2025 voor het Zegel van Amsterdam hebben getroffen. De eerste Zegels worden uitgereikt op basis van een waardenkader van lokaal- en sociaal ondernemerschap, zorgen voor een goede borging in een stichting of organisatie en vergroten de bekendheid en het draagvlak voor het Zegel. Ook onderzoeken we hoe het Zegel op korte termijn kunnen opschalen naar de rest van de stad.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.9.4

2.9 Lokaal ondernemerschap

Samenwerking Hotels

Naast de versterkte relatie met de Green Hotel Club en de constantere aanwezigheid in de werkgroep heeft het college het marktinitiatief Buurthotel ondersteund. Wij zien de Green Hotel Club en Buurthotel als koplopers om de sector te inspireren om duurzame keuzes te maken in hun bedrijfsvoering. Daarnaast zetten we samen met KHN in op het verduurzamen van de sector, niet alleen aan de kant van de bedrijfsvoering maar ook aan de kant van de gebruikers. Nieuwe initiatieven als de Future of Hospitality Collective ziet het college dan ook als welkome initiatieven om de markt te verduurzamen.

2.9.5

Weerbaarheid bezoekerseconomie – stroomuitval

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de kans op verstoringen in vitale infrastructuur, waaronder grootschalige stroomuitval, toeneemt. Dit komt onder meer door hybride dreigingen zoals cyberaanvallen, geopolitieke spanningen en de afhankelijkheid van digitale systemen en energievoorzieningen. Het programma Weerbaarheid is een samenwerking van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, de gemeente Amsterdam en de andere regiogemeenten. Samen werken we aan het vergroten van de weerbaarheid van onze regio tegen crises. Dit doen we door samen met organisaties, bedrijven en instellingen te werken aan voorbereiding, samenwerking en handelingsvermogen. Dit wordt gedaan in verschillende thematisch ingerichte werkgroepen, waaronder op het thema toerisme. Een toerisme werkgroep, bestaande uit hotels en kennispartners, is eind 2025 gestart en wordt in 2026 voortgezet.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.10.1

2.10 Bewonersprofijt

Sentimentenonderzoek bewoners (met a&p)

Amsterdam&partners peilt in 2026 sentimenten over de bezoekerseconomie onder Amsterdammers. We blijven betrokken bij de inzichten die amsterdam&partners opdoet en onderzoeken op welke wijze sentimenten onder bewoners van toegevoegde waarde kunnen zijn in de ontwikkeling van een duurzame bezoekerseconomie.

2.10.2

Bewonersprofijt

In verschillende Europese steden zijn initiatieven ontstaan die over het voetlicht brengen op welke manieren bewoners profiteren van de bezoekerseconomie in hun buurt of stad. Zo zijn er steden die laten zien op welke manier de inkomsten van toeristenbelasting terugvloeit naar sociale- of culturele projecten voor bewoners of zijn er ondernemers die bezoekers meer in contact brengen met lokale initiatieven en bewoners. In 2026 gaat het college verder met het vinden van de manier(en) waarop bezoekers (kunnen) bijdragen aan de stad en haar bewoners meer naar voren brengen. We ondersteunen initiatieven uit de bezoekerseconomie die hun focus leggen op bewonersprofijt en het versterken van de relatie tussen bewoners, bezoekers en bedrijven.

SDG

Brede Welvaart

Nr.

Wat gaan we in 2026 doen?

2.11.1 Verduurzaming Amsterdamse Horeca

In 2026 gaan we door met de verduurzaming van de Amsterdamse horeca. Op tal van terreinen kan de horeca duurzame keuzes maken, zoals (lokale) en biologische inkoop, een meer plantaardig menu, slimme en schone logistiek en minder verspilling en afval. Daar blijven we aandacht voor vragen. Ook de overstap op herbruikbare verpakkingen en het terugdringen van voedselverspilling, hebben een behoorlijke impact op de emissie van de sector en op de hoeveelheid afval in de stad.

Daarnaast blijft aandacht voor energiebesparing belangrijk, zowel in maatregelen als in gedrag. Initiatieven als de gratis energiescan, ook beschikbaar voor horecaondernemingen, zetten we voort. We ontwikkelen verder op de thema's voedsel, energie en verpakkingen waarin er aansluiting wordt gezocht bij de behoeften vanuit de horeca. Dit doen we door samen te werken met partners in de stad, zoals Knowlegde Mile, Circulaw, Green Hotel Club, KHN Amsterdam en Buurthotel.

2.11.2 Samenwerking met amsterdam&partners op duurzaamheidsdoelstellingen

In 2026 werken we samen met amsterdam&partners (a&p) aan de verduurzaming van de bezoekerseconomie. Met a&p werken we al langer aan het verzamelen van data en inzichten, via visitorinsight.nl, bezoekerscampagnes zoals de 'Renew Your View', gerichte cultuurscampagnes, en pilots op het gebied van crowd management en bezoekersstromen aan de uitgangspunten van de duurzame bezoekerseconomie, zoals omschreven in de Visie Bezoekerseconomie 2035.

In afstemming met de gemeente Amsterdam stuurt a&p in 2026 actief op consumptie- en sociale "bezoekgedrag" van (zakelijke en leisure-) bezoekers én bewoners met als doel dat het saldo van al hun gedragingen zo positief mogelijk is voor de gemeenschap, de natuur en de stad. a&p focust in 2026 op de thema's die de meeste impact hebben het op gebied van sociale en ecologische duurzaamheid: duurzame mobiliteit, verantwoorde eetkeuzes en circulair shoppen. a&p verkent concepten die duurzaam gedrag belonen en zoeken samenwerking met (lokale) partijen die betrouwbare informatie over duurzaamheid aanbieden.

3. Brede welvaart scan naar de impact van de bezoekerseconomie

Doel en context

Deze brede welvaartscan biedt inzicht in de impact van gemeentelijk beleid op tien brede welvaartthema's: economisch, ecologisch, ruimtelijk en sociaal-cultureel. Het doel is om beleidsvorming en besluitvorming in raad en college te verrijken met een breder perspectief. Het college geeft hiermee invulling aan de ambitie om brede welvaart als uitgangspunt te verankeren.

Na een ontwikkelfase met fictieve casuïstiek is in 2025 een pilot gestart om de scan en het gebruik ervan te verfijnen. Deze eerste uitwerking – over de bezoekerseconomie – dient als basis voor evaluatie. De resultaten hiervan worden in het voorjaar van 2025 met het college gedeeld.

Aanleiding

Deze scan is opgesteld naar aanleiding van motie 105 (3 april 2025, raadsleden Schmit c.s.) en analyseert de huidige impact van de bezoekerseconomie op de tien thema's. In anticipatie op de 1 decemberbrief over de bezoekerseconomie hebben

zij om duiding over de brede welvaart impact gevraagd. Op basis van deze scan is hiervoor bekeken hoe de maatregelen de impact van de bezoekerseconomie op brede welvaart beïnvloeden. Deze lichte duiding is in de raadsinformatiebrief verwerkt.

Afbakening

Deze scan richt zich op de impact van toeristische bezoekers (dag- en meerdaagse bezoeken). De bredere internationalisering van de stad (bijv. toename internationale inwoners) valt buiten de scope.

Methodologie

De effecten zijn gebaseerd op:

1. Deskresearch
2. Expertinterviews (gemeentelijke specialisten op de tien thema's)
3. Een multidisciplinaire werksessie

De resultaten zijn (expert-)inschattingen en bieden een gefundeerd, maar niet uitputtend, uitgangspunt voor verdere afwegingen.

Brede welvaart scan naar de impact van de bezoekerseconomie

3.1 | Totaaloverzicht: Visuele weergave van de positieve/ negatieve effecten per thema.

3.2 | Effectenoverzicht: Beknopte beschrijving van alle effecten, gesorteerd per thema.

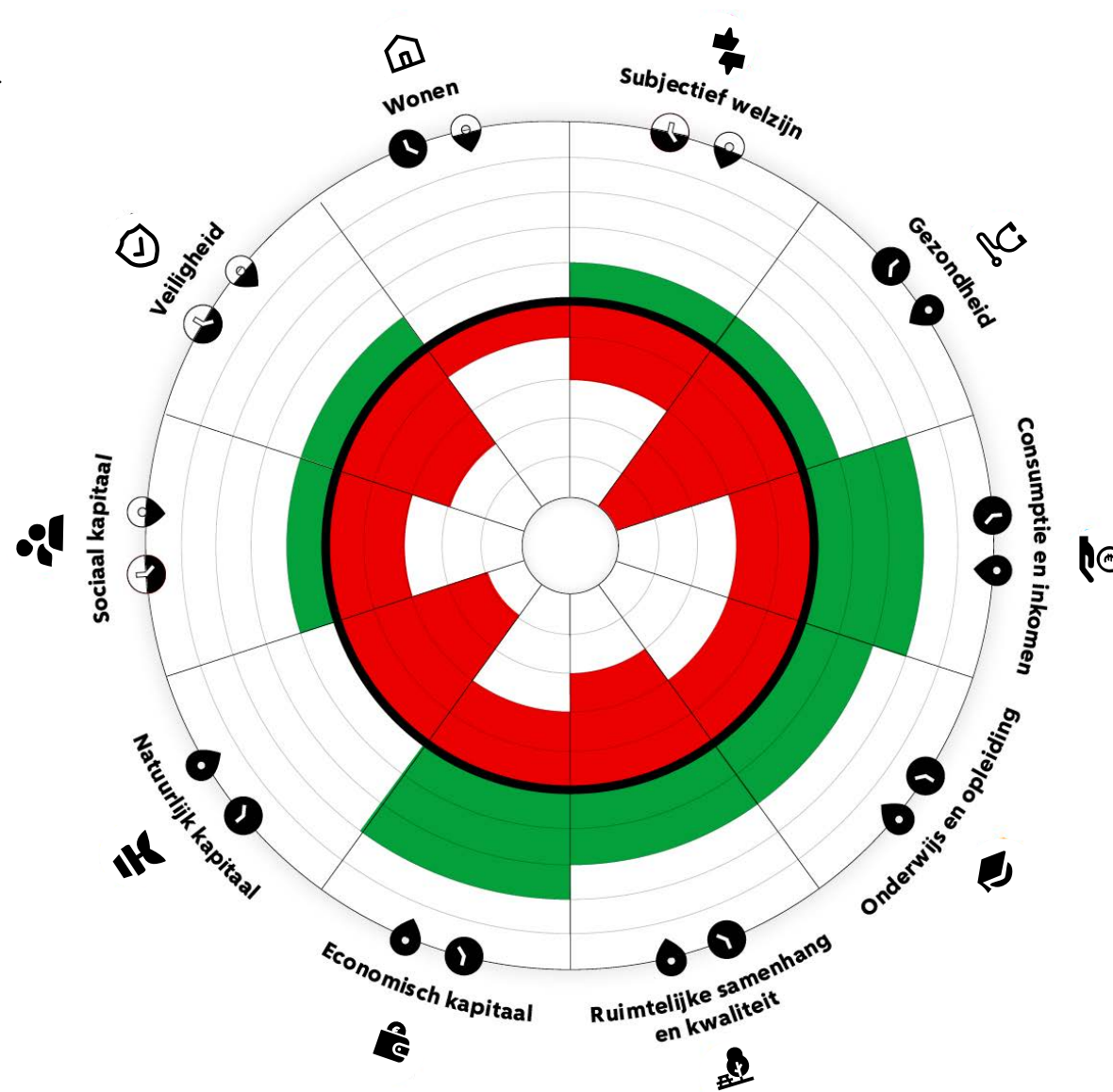
3.1 Totaaloverzicht

Grootte van het gekleurde vlak is het aantal negatieve en positieve effecten. Neutrale effecten worden niet weergegeven.

Kernboodschap

De bezoekerseconomie is een tweesnijdend zwaard voor de brede welvaart. Het biedt kansen op onder andere economisch kapitaal en consumptie en inkomen. Denk aan werk of voorzieningen die er zonder toerisme niet zijn.

Bij te veel geconcentreerd toerisme slaat de pendule uit naar negatieve effecten. Met name bewoners in deze gebieden ervaren negatieve effecten op veiligheid, gezondheid en subjectief welzijn.

Legenda

- Huidige situatie
- Positieve effecten (buitenste ring)
- Negatieve effecten (binnenste ring)
- 📍 Effecten binnen de stad
- 🕒 Effect binnen 10 jaar
- 📍 Effecten buiten de stad
- 🕒 Effect na 10 jaar

Beschrijving thema

Impact Effecten thema

3.2 Effectenoverzicht

Subjectief Welzijn

Gaat over tevredenheid met het leven en de mate waarin mensen regie en autonomie ervaren. Het omvat ook ontwikkelkansen en het vermogen om mee te bewegen met maatschappelijke veranderingen.

Levendigheid door culturele en recreatieve voorzieningen.

Beleving van drukte en toerisme in de binnenstad verschilt per doelgroep.

Sommige groepen ervaren vervreemding en verlies van controle door constante druk en commercialisering
Stress en onbehagen door overvolle publieke ruimtes.

Gezondheid

Omvat zowel fysieke als mentale gezondheid, waaronder ervaren gezondheid, gezonde levensjaren en levensverwachting. Ook het kunnen deelnemen aan de samenleving, met of zonder beperking, speelt hierin een rol.

Positieve effecten van culturele en recreatieve voorzieningen gericht op toeristen

Stress en slaapverstoring door chronische geluidsoverlast
Gezondheidsschade door luchtvervuiling en CO2 uitstoot van toeristisch verkeer
Veel, eentonig en ongezond aanbod van voedsel, alcohol, drugs en nicotine
Overlast en gezondheidsschade door afval

Consumentie en inkomen

Richt zich op de persoonlijke financiële situatie en bestedingsruimte. Het gaat om inkomsten, consumptiemogelijkheden, financiële buffers en keuzevrijheid in levensstijl, onderwijs en zorg.

Werkgelegenheid in de bezoekerseconomie

Draagt bij aan het multiculturele karakter van de stad

Particuliere verhuur kan inkomstenbron voor woningeigenaren zijn maar niet voor huurders

Verschraling van relevant aanbod voor lokale bewoners

Minder toegankelijke binnenstad, horeca en detailhandel door prijsopdrijving

Beschrijving thema

Impact Effecten thema

3.2 Effectenoverzicht**Onderwijs en opleiding**

Betreft alle vormen van leren en kennisoverdracht gedurende het leven, zowel formeel als informeel. Daarnaast gaat het om de randvoorwaarden die goed onderwijs mogelijk maken, zoals personeel, huisvesting en digitale infrastructuur.

Kansen en leerplekken in de toerismebranche

Maakt meer (internationale) musea met een educatieve functie mogelijk

Grote diversiteit aan internationale conferenties, evenementen en cultuur brengen veel kennis samen

Verminderde toegankelijkheid van musea en culturele voorzieningen voor onderwijstaken

Ruimtelijke samenhang en kwaliteit

Gaat over de inrichting, kwaliteit en samenhang van de bebouwde en onbebouwde omgeving. Een goede leefomgeving draagt bij aan bereikbaarheid, voorzieningen, groen en een positieve beleving van stad en omgeving.

Hoogwaardig en uitgebreid openbaarvervoersnetwerk mede mogelijk door bezoekers

Meer investeringen en transformaties in openbare ruimte mogelijk

Overbelasting van infrastructuur zoals straten, OV, afval, etc.

Verrommeling van het straatbeeld door toeristische detailhandel en reclame

Kwaliteit en toegankelijkheid van parken en groen onder druk, o.a. door toeristen

Economisch kapitaal

Heeft betrekking op de economische basis van de stad, waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid en vermogens. Ook economische groei en ongelijkheden binnen en tussen gemeenten vallen hieronder.

Vergoot economische waarde, werkgelegenheid, robuustheid en inkomsten voor MKB, stad en gemeente

Versterking van het internationale profiel van Amsterdam

Is een bron van innovatie, o.a. door laagdrempeligheid om in deze sector te ondernemen

Economische activiteiten voor toeristen concurreren met andere, kennisintensieve, bedrijvigheid

Kwetsbare, conjunctuurgevoelige, sector met veel onzekere werkgelegenheid

Beschrijving thema

Impact Effecten thema

3.2 Effectenoverzicht

Natuurlijk kapitaal

Draait om een schone, groene en biodiverse leefomgeving, nu en in de toekomst. Het gaat om het behoud van ecosystemen, het duurzaam gebruik van hulpbronnen en het verminderen van milieubelasting.

Negatieve klimaateffecten door CO₂-uitstoot van vliegreizen van en naar Amsterdam
Toename van zwerfafval in de openbare ruimte door toeristisch afvalgedrag

Sociaal kapitaal

Richt zich op sociale verbondenheid, netwerken en onderling vertrouwen. Het omvat sociale cohesie, het gevoel erbij te horen en verschillen tussen mensen en groepen.

Versterking of verandering sociale cohesie door (nieuwe) buurtinitiatieven

Afname sociale cohesie in buurten door anonieme, wisselende bezoekers
Afname vertrouwen in gemeente als bewoners zich niet gehoord voelen

Veiligheid

Betreft de mate waarin mensen beschermd zijn tegen overlast, criminaliteit en onveiligheid, zowel fysiek als online. Het gaat om preventie, het terugdringen van risico's en het ondersteunen van slachtoffers.

Door de grote drukte en diversiteit in de stad kan men anoniem opgaan in de menigte
Bezoekers vergroten (gevoel van) veiligheid op locaties buiten de binnenstad

Onveiligheid en overlast door criminaliteit gericht op toeristen
Meer kans op criminaliteit en onveiligheid door grote toeristenstromen

Beschrijving thema

Impact Effecten thema

3.2 Effectenoverzicht

Wonen

Gaat over de beschikbaarheid van passende en betaalbare woonruimte. Daarbij spelen woningkwaliteit, duurzaamheid, woonlasten, ervaren overlast en de druk op de woningmarkt een rol.

Geen causaal effect (meer) tussen toeristen en onttrekking van woningen door bestaand actief beleid

Indirecte of correlerende relatie tussen bezoekers en woningmarkt

Daling van rust, veiligheid, leefbaarheid etc. door structurele druk en overlast

